

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO	Zbigniew Ciechanowicz		
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 lutego 2013 r. w S.			
sprawy z powództwa	(...) sp. z o.o. z siedzibą w S.		
przeciwko	M. P.		
o	zapłatę		
na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego M. P.			
od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie			
z dnia	8 października 2012 r.	sygn. akt	III C 664/12

- 1. zmienia pkt 1 zaskarżonego wyroku w taki sposób, że oddala powództwo co do roszczeń tam opisanych,**
- 2. oddala apelację w pozostałym zakresie,**
- 3. znosi wzajemnie koszty postępowania apelacyjnego.**

Uzasadnienie wyroku z dnia 19 lutego 2013 r.:

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. wniosła w dniu 16 grudnia 2011 r. o zasądzenie od M. P. kwoty 450 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 75 zł. od dnia 21 sierpnia 2011 r., do kwoty 75 zł. od dnia 21 września 2011 r., od kwoty 75 zł. od dnia 21 października 2011 r. i od kwoty od dnia 30 listopada 2011 r. oraz kosztami procesu, podnosząc, że 11 kwietnia 2011 roku zawarła z pozwanym umowę członkowską, na podstawie

której pozwany - w zamian za umożliwienie mu korzystania z urządzeń i usług świadczonych przez studio położone w S. przy ulicy (...) - zobowiązał się uiszczać przez okres 12 miesięcy składki członkowskie w kwocie 75 zł. miesięcznie. Pozwany nie zapłacił składki członkowskiej należnej za miesiące sierpień, wrzesień i październik 2011 roku, skutkiem czego powódka odstąpiła od umowy i wezwała M. P. do uiszczenia zaległych składek członkowskich w łącznej kwocie 225 zł., a nadto kary umownej w kwocie 225 zł.

M. P. wniósł sprzeciw od wydanego w sprawie w dniu 24 stycznia 2012 r. nakazu zapłaty postępowaniu upominawczym, w uzasadnieniu którego podniósł, że 1 lutego 2012 roku zapłacił kwotę 225 zł. tytułem składek należnych za okres od sierpnia do października 2011 roku, natomiast postanowienia umowy zastrzegające obowiązek zapłaty kary na wypadek niewykonania zobowiązania polegającego na opłacaniu składek członkowskich (zobowiązania pieniężnego) są nieważne jako sprzeczne z istotą stosunku prawnego, a nadto z uwagi na zastrzeżenie rażąco wygórowanej kary umownej, noszą znamiona niedozwolonych klauzul umownych.

W piśmie z dnia 26 czerwca 2012 roku powódka oświadczyła, że cofa pozew co do kwoty 225 zł. ze zrzeczeniem się roszczenia i jednocześnie podtrzymuje żądanie pozwu w pozostałej części, w tym co do odsetek od wyszczególnionych kwot za okres od dnia następnego po terminie płatności do dnia zapłaty.

Wyrokiem z dnia 8 października 2012 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe od kwot: 75 złotych od dnia 21 sierpnia 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012r., 75 złotych od dnia 21 września 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012r. i od 75 złotych od dnia 21 października 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012r. (pkt 1), umorzył postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwoty 225 złotych (pkt 2), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 3) i zniósł wzajemnie koszty postępowania między stronami (pkt 4).

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 kwietnia 2011 roku M. P. zawarł z powódką umowę członkostwa nr (...) na okres 12 miesięcy poczynając od dnia 12 kwietnia 2011 roku i zobowiązał się do opłacania miesięcznej składki członkowskiej w wysokości 75 zł. do piętnastego dnia miesiąca. Ustalono, iż w razie opóźnienia w zapłacie jakichkolwiek powódce przysługują odsetki ustawowe.

Zgodnie z treścią punktu III ust. 7 warunków zawartej umowy w przypadku opóźnienia z zapłatą wynosząca ponad 2 miesiące powódka uprawniona była do rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym. Ponadto mogła żądać zapłaty kary umownej w wysokości odpowiadającej niezapłaconym składkom, które członek musiałby zapłacić, gdyby umowa w dalszym ciągu obowiązywała. Zgodnie z treścią punktu II ust. 4 warunków umowy w celu złożenia wypowiedzenia umowy przez członka odpowiednie pismo należy nadać listem poleconym na wskazany adres. Uzgodniono, iż w okresie wypowiedzenia członkowi przysługują prawa i obowiązki wynikające z członkostwa, w tym obowiązek opłacania składek członkowskich.

Zgodnie z treścią punktu IV ust. 2 członkostwo uprawnia członka do korzystania z urządzeń i usług świadczonych w studio.

M. P. nie zapłacił w umówionym terminie składki członkowskiej należnej za miesiąc sierpień, wrzesień, październik 2011 roku.

Pismem z dnia 24 listopada 2011 roku powódka oświadczyła, że odstępuje od umowy członkowskiej zawartej z pozwanym i wezwała go do zapłaty składek należnych za sierpień, wrzesień i październik 2011 roku w łącznej kwocie 225 zł. oraz do zapłaty kary umownej w wysokości obliczonej stosownie do treści ust. 7 rozdziału III Warunków umowy członkowskiej.

Pismem z dnia 9 stycznia 2012r. powódka wezwała M. P. do zapłaty kwoty 600 zł. brutto tytułem należności wynikających z umowy członkowskiej z dnia 11 kwietnia 2011 roku, w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Pismem z dnia 12 stycznia 2012r. M. P. wniósł o umorzenie należności wynikających z umowy z dnia 11 kwietnia 2011 roku, ponieważ pozostaje na utrzymaniu rodziców i nie posiada własnych dochodów. Nadto pozwany wskazał, że skorzystał usług objętych umową bodaj dwukrotnie

W dniu 1 lutego 2012 roku M. P. przełał na rachunek bankowy powódki kwotę 225 zł. tytułem opłaty na poczet umowy nr (...), zaś w dniu 3 lutego 2012 r. kwotę 10,80 zł. tytułem odsetek ustawowych od opłat członkowskich.

Stan faktyczny sprawy Sąd Rejonowy uznał za niesporny, gdyż pozwany przyznał zarówno fakt związania stron umową w spornym okresie, jak również, że nie zapłacił w umówionym terminie należnych opłat członkowskich w żądanej pozewm wysokości. W toku procesu pozwany uznał zasadność żądania pozwu co do opłat członkowskich za okres od sierpnia 2011 roku do października 2011 roku, czemu dał wyraz dokonując 1 lutego 2012 roku zapłaty kwoty 225 zł. z tego tytułu, co stanowiło o konieczności uwzględnienia powództwa w zakresie odsetek ustawowych żądanych od opłat za okres od dnia wymagalności do dnia poprzedzającego dokonanie zapłaty, tj. 31 stycznia 2012 roku.

Powyższa umowa, której przedmiotem było świadczenie usług polegających na odpłatnym umożliwieniu pozwanemu korzystania z urządzeń i usług świadczonych przez studio przy ulicy (...) w S., należy do kategorii umów nie uregulowanych innymi przepisami, do których stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia (art. 750 k.c.).

Za bezzasadne uznał natomiast Sąd I Instancji żądanie zasądzenia kary umownej wyrażając przekonanie, iż granice dopuszczalnego kształtowania obowiązku zapłaty kary umownej wyznacza przede wszystkim treść przepisu art. 483 k.c., którego kategoriyczne brzmienie nie pozostawia wątpliwości, że przepis ten nie dopuszcza zastrzeżenia kary umownej co do zobowiązania pieniężnego. Następnie Sąd Rejonowy stwierdził, iż w wypadku, gdy odstąpienie spowodowane było wyłącznie niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem świadczenia pieniężnego przez kontrahenta, należy uznać, że kara umowna zastrzeżona na wypadek odstąpienia od umowy z tej przyczyny, w istocie stanowi pośrednio sankcję za niewykonanie lub nienależyte wykonanie świadczenia pieniężnego. W takiej sytuacji żądanie zapłaty kary umownej nie jest uzasadnione, a samo postanowienie przewidujące takie uprawnienie jest sprzeczne z dyspozycją bezwzględnie obowiązującego art. 483 § 1 k.c.

Sąd podzielił również stanowisko pozwanego, że kara umowna w takiej wysokości jest rażąco wygórowana, co odpowiada treści klauzuli niedozwolonej wyrażonej w przepisie art. 385³ pkt 17 k.c., gdyż żądanie kary umownej w wysokości stanowiącej równowartość opłaty ponoszonej przez pozwanego w okresie związania stron umową za okres, do którego umowa miała obowiązywać uznać należy w okolicznościach faktycznych sprawy za rażąco wygórowane.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie przepisu art. 100 k.p.c., uznając, że strony w jednakowym stopniu przegrały sprawę - pozwany zaspokoił żądania pozwu w toku procesu w połowie, tj. co do kwoty 225 zł., a pozostałej części, tj. również co do kwoty 225 zł, powództwo zostało oddalone, a nadto fakt, że strony poniosły koszty procesu w zbliżonej wysokości - powód w kwocie 90 zł i pozwany w kwocie 77 zł.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł pozwany, zaskarżając go w części, tj. co do punktu 1 i 4 i żądając zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa i obciążenie powoda kosztami postępowania za obie instancje. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono:

1. naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. mające istotny wpływ na treść wydanego w niniejszej sprawie rozstrzygnięcia (w jego pkt 1) wyrażające się w pominięciu przez Sąd I instancji dowodu w postaci dokumentu - potwierdzenia przelewu na kwotę 10,80 zł tytułem dłużnych odsetek, co w istocie doprowadziło do dowolnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, która uchybia zasadom logicznego rozumowania, a w konsekwencji do zasądzenia na rzecz powódki odsetek ustawowych;
2. błąd w ustaleniach faktycznych, mający istotny wpływ na treść wydanego w niniejszej sprawie rozstrzygnięcia (w jego pkt 4), polegający na pominięciu faktów mających istotne znaczenie dla sprawy i wskazujących, że pozwany nie dał podstaw do wytoczenia powództwa;

3. naruszenie prawa procesowego tj. art. 101 k.p.c. mające istotny wpływ na treść wydanego w niniejszej sprawie rozstrzygnięcia (w jego pkt 4), poprzez jego niezastosowanie i wzajemne zniesienie pomiędzy stronami kosztów postępowania pomimo, iż pozwany nie dał w niniejszej sprawie powodów do wytoczenia powództwa i uznał przy pierwszej czynności żądanie pozwu w części, co do której powództwo nie zostało oddalone.

Pozwany zauważył, iż Sąd I instancji całkowicie pominął, że w dniu 3 lutego 2012 r. pozwany uiścił na rzecz pozwanej wszystkie należnej jej odsetki wynikające z opóźnienia w zapłacie opłat członkowskich, co potwierdza załączone do pozwu potwierdzenie przelewu na kwotę 10,80 zł tytułem dłużnych odsetek. W związku z powyższym, podniesiony przez pozwanego zarzut dowolnej oceny dowodu w postaci dokumentu - potwierdzenia przelewu na kwotę 10,80 zł tytułem dłużnych odsetek, jest w pełni uzasadniony, a jego uwzględnienie powinno skutkować oddaleniem powództwa w całości.

Pozwany wyraził przekonanie, iż Sąd I instancji rozliczył koszty postępowania stosując art. 100 k.p.c., gdy tymczasem w sprawie zachodziła konieczność zastosowania art. 101 k.p.c. gdyż pozwany nie dał powodu do wytoczenia powództwa i uznał żądanie pozwu w zakresie, co do którego nie oddalono powództwa. Pozwany, zaraz po otrzymaniu pisma dotyczącego odstąpienia od umowy, które zostało podpisane przez pełnomocnika powódki, pokazał otrzymaną korespondencję ojcu, który jest adwokatem. A. P. (ojciec pozwanego), w celu pozasądowego załatwienia sprawy, zadzwonił do pełnomocnika powódki i pytał o możliwość umorzenia zadłużenia syna, z uwagi na fakt, że jest uczniem. W trakcie rozmowy pełnomocnik powódki oświadczył, że zwróci się do Zarządu Spółki z pytaniem dotyczącym możliwości umorzenia zaległości pozwanego i poinformuje o odpowiedzi A. P.. Sąd I instancji całkowicie pominął przedmiotowe okoliczności ustalając stan faktyczny niniejszej sprawy. W związku z faktem, że pełnomocnik powódki nie wypowiedział się na temat ewentualnego umorzenia zaległości pozwanego, a powódka (samodzielnie, bez udziału pełnomocnika) pismem z dnia 9 stycznia 2012 r. kolejny raz wezwała pozwanego do zapłaty zaległości, pozwany na piśmie (pismo z dnia 12.01.2012 r.) wystąpił o umorzenie zaległości. Następnie w dniu 1 lutego 2012 r. pozwany dowiedział się o wytoczonym przeciwko niemu powództwie i natychmiast uiścił należność z tytułu opłat członkowskich i odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja częściowo była zasadna.

Słusznie pozwany zauważył, iż z prawidłowo ustalonego faktu uiszczenia w dniu 3 lutego 2012 r. przez pozwanego kwoty 10,80 zł. tytułem odsetek ustawowych od opłat członkowskich, nie zakwestionowanego przez powoda i wykazanego dokumentem przelewu bankowego (k. 30), Sąd I instancji nie wyprowadził właściwych konsekwencji prawnych i nie oddalił powództwa w tej części.

Nie było natomiast zasadne zażalenie na rozstrzygnięcie zawarte w pkt 4 zaskarżonego wyroku co do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Sąd I Instancji uznał, iż skoro strony w równym stopniu przegrały sprawę, to w myśl art. 100 k.p.c. koszty postępowania należy wzajemnie znieść.

Nie był przez pozwanego kwestionowany fakt, iż dokonał on uiszczenia kwoty 225 zł. w dniu 1 lutego 2012 r., zaś kwoty 10,80 zł. w dniu 3 lutego 2012 r., a zatem już po otrzymaniu wydanego w dniu 24 stycznia 2012 r. nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. Powód nie zaprzeczał temu, iż ojciec pozwanego bezpośrednio po otrzymaniu wezwania do zapłaty kwot opisanych pozwem występował z prośbą o umorzenie tych kwot, tym niemniej pozwany nie zaprzeczył również i temu, iż był dwukrotnie wzywany do zapłaty - pierwszy raz pismem z dnia 24 listopada 2011 r. (k. 14), kolejny raz pismem z dnia 9 stycznia 2012 r. W kontekście tych faktów trudno uznać, iż pozwany nie dał powodu do wytoczenia sprawy.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 30 listopada 1995 r. wydanego w sprawie I ACa 366/95 Sąd Apelacyjny w Białymstoku stwierdził, że jeżeli pozwany, pomimo wcześniejszych wezwań go do spełnienia świadczenia, spełnia je dopiero po wytoczeniu powództwa, to z reguły uznać należy, że dał on w ten sposób powód do wytoczenia sprawy i

zgodnie z odpowiednio stosowaną zasadą słuszności z art. 101 k.p.c. powinien ponieść jej koszty także w przypadku umorzenia postępowania na skutek cofnięcia pozwu (OSA 1996/7-8/34).

O ile zatem rozstrzygnięcie zawarte w pkt 1 wyroku było zatem wadliwe i stosownie do treści art. 386 § 1 k.p.c. orzeczenie w tej części należało zmienić i powództwo oddalić, to pozostałym zakresie apelacja nie była słuszna i należało ją na podstawie art. 385 k.p.c. oddalić.

I w tym przypadku, w ocenie Sądu odwoławczego zachodzi przypadek uzasadniający zniesienie wzajemnie kosztów postępowania apelacyjnego w oparciu o treść art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., gdyż żadne ze stron nie odniosła w postępowaniu apelacyjnym pełnego sukcesu procesowego.